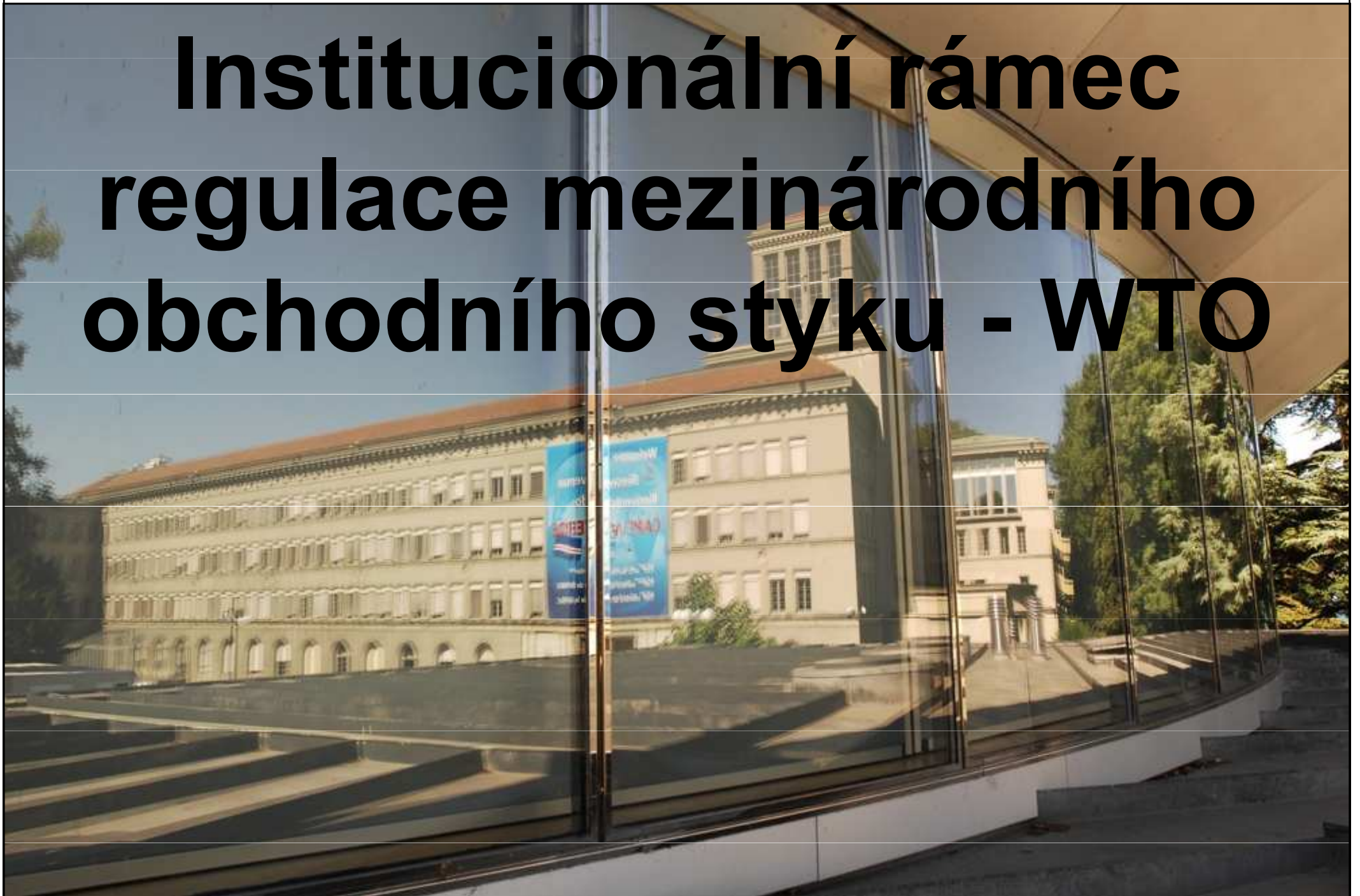

Mezinárodní ekonomické právo

Blok I

Institucionální rámec regulace mezinárodního obchodního styku - WTO

Použité anglické zkratky

- TN – trade negotiation
- TPRM – Trade policy review mechanism
- DSU – Dispute Settlement Understanding
- WTO – World Trade Organization
- GATT 1947- (General Agreement on Tariffs and Trade 1947)
- GATT 1994 – (General Agreement on Tariffs and Trade 1947 + some UR legal results)
- LDC – Last developed countries
- MFN – Most Favoured Nation
- NT – National Treatment
- AGANAMA – Agriculture and Non-agriculture market access

WTO (World Trade Organization)

- Mezinárodní mezivládní organizace
- Je subjektem mezinárodního práva
- Byla založena jako institucionální výsledek Uruguayského kola (1986-1994) a svoji činnost oficiálně zahájila 1. ledna 1995
- Sídlo WTO je v Ženevě (Švýcarsko)
- Aktuální počet členů je 153
- V čele WTO stojí generální ředitel Pascal Lamy (bývalý komisař EU pro obchod)

WTO (World Trade Organization)

- Rozpočet WTO za rok 2007 byl 182 mil. CHF
- Roční příspěvek ČR do rozpočtu WTO cca 1100 000 CHF (výše příspěvku dle podílu na provádění MO za poslední 3 roky)
- Počet členů sekretariátu cca 625 (2007)
- Český překlad „Světová obchodní organizace“

Cíle WTO

- cíle uvedeny v Preambuli Dohody o zřízení WTO
- zvýšení životní úrovně
- dosažení plné zaměstnanosti
- vyšší a stále rostoucí úroveň reálného důchodu a efektivní poptávky
- zvýšení výroby a obchodu se zbožím a službami
- umožnění optimálního využití světových zdrojů v souladu s cílem trvalého rozvoje
- ochrana životního prostředí
- umožnění participace rozvojových zemí a LDC na provádění mezinárodního obchodu

Nástroje pro dosažení cílů WTO

- Uvedeno v Preambuli Dohody o zřízení WTO
- Sjednání mnohostranně závazných pravidel MO zaměřených na podstatné snížení celních sazeb a ostatních překážek obchodu
- Odstranění diskriminačního zacházení

Funkce WTO

Čl. III Dohody o zřízení WTO:

- Správa Dohody o zřízení WTO, Mnohostranných dohod a Vícestranných dohod (jednotlivé přílohy Dohody o zřízení WTO)
- Forum pro obchodní jednání členů (TN)
- Forum pro řešení obchodních sporů (DSU)
- Forum pro přezkum obchodní politiky členů (TPRM)
- Spolupráce s ostatními mezin. organizacemi
- Technická spolupráce a školení poskytované rozvojovým zemím (není v čl. III Dohody o WTO)

Organizační struktura

- Konference ministrů (schází se zpravidla jednou za dva roky)
- Generální rada (schází se dle potřeby několikrát do roka v období mezi Konferencemi ministrů)
- Jednotlivými oblastmi obchodu se zabývají pracovní orgány (např. Rada pro obchodu se zbožím, Rada pro obchod se službami, atd.)
- Výkonné orgány (celá škála výborů)
- Sekretariát WTO (poskytuje technické a administrativní zázemí uvedeným orgánům) v čele s Generálním ředitelem
- Dále byly ustaveny nejrůznější pracovní skupiny, výbory, komise a rady, které mají působnost jen po dobu konání Doha Round

Konference ministrů

- Je nejvyšším orgánem WTO
- Mezi její pravomoce patří zejména:
  1. Rozhodovat o jakýchkoliv otázkách týkajících se mnohostranných obchodních dohod
  2. Rozhoduje o přistoupení nových členů
  3. Povoluje výjimky
  4. Interpretuje právo WTO
  5. Jmenuje Generálního ředitele

Konference ministrů

- Přehled doposud uskutečněných konferencí:
  1. Singapur 1996
  2. Ženeva 1998
  3. Seattle 1999
  4. Dohá 2001
  5. Cancún 2003
  6. Hongkong 2005
  7. V roce 2007 se žádná konference nekonala (porušení Dohody o zřízení WTO)

Generální rada

- Generální radu tvoří všichni členové WTO
- Generální rada se schází zároveň i v podobě Orgánu pro řešení sporů a Orgánu pro přezkoumávání obchodní politiky členů

Sekretariát WTO

- Sekretariát WTO tvoří právníci, ekonomové, překladatelé .....
- Zajišťuje bezproblémový chod WTO
- V rámci sekretariátu existuje více než 20 divizí dle odlišného zaměření (např. Market access division, Council division, Legal Affairs division, Appellate Body division, Services division, Agriculture division, language division .....

WTO versus GATT

- WTO považováno za „nástupce“ GATT
- GATT vytvořeno jako provizorium
- GATT má formu pouhé mezin. smlouvy, zatímco WTO je mezin. organizace s právní subjektivitou
- GATT mělo smluvní strany, WTO má členy
- Pozornost GATTu upřena pouze na obchod se zbožím, WTO zahrnuje i úpravu obchodu se službami, duševního vlastnictví či obchod se zemědělskými výrobky
- Systém řešení sporů v rámci WTO je více automatictější a efektivnější
- WTO je postaveno na principu jediného závazku (také all or nothing)

Základní výstavbové pilíře WTO

- Zásada nediskriminace v MO
- Jistota a předvídatelnost v přístupu na trh
- Zvyšování účasti rozvojových zemí
- Vzájemně výhodný obchod
- transparentnost

Zásada nediskriminace

- **Všeobecná doložka nejvyšších výhod (MFN)**
  - Zákaz diskriminace mezi členy navzájem
- **Národní zacházení (NT)**
  - Zákaz diskriminace vůči jinému členovi, co se týče režimu na vlastním území

Všeobecná doložka nejvyšších výhod (MFN)

- čl. I odst. 1 GATT- Všeobecná doložka nejvyšších výhod (čl. II GATS, čl. 4 TRIPS): *“Všechny výhody, přednosti, výsady nebo osvobození poskytnuté kteroukoli smluvní stranou jakémukoli výrobku pocházejícímu z kterékoli jiné země nebo tam určenému budou ihned a bezpodmínečně přiznány obdobnému výrobku pocházejícímu z území všech ostatních smluvních stran nebo tam určenému. Toto ustanovení se vztahuje na cla a dávky jakéhokoli druhu ukládané při dovozu nebo vývozu nebo v souvislosti s dovozem nebo vývozem, jakož i ukládané při mezinárodních převodech plateb za dovozy nebo vývozy, na způsob vybírání těchto cel a dávek, na všechna pravidla a formality spojené s dovozy nebo s vývozy, jakož i na všechny záležitosti, o nichž pojednávají odstavce. 2 a 4 čl. III.“*

Národní zacházení (NT)

- čl. III GATT - Národní zacházení (čl. XVII GATS, čl. 3 TRIPS): *“Smluvní strany uznávají, že vnitřní daně a ostatní vnitřní dávky, jakož i zákony a jiné předpisy, ovlivňující prodej, nabízení na prodej, nákup, dopravu, distribuci nebo používání výrobků vnitřní množstevní úpravy, předepisující míchání, zpracování nebo používání výrobků v určitých množstvích nebo v určitých poměrech, nemají být uplatňovány na dovážené či domácí výrobky způsobem, jímž by se poskytovala ochrana domácí výrobě.”*

Existence řady výjimek z MFN

- Výjimky uvedené v článku I, které znamenají, že mezi státy mohou být zachovány preference v oboru dovozních cel nebo dávek, nepřesahují-li určité stanovené meze a ostatní podmínky stanovené GATT 1994.
- Výjimky uvedené v článku XXIV, který za určitých podmínek povoluje vytváření oblastí volného obchodu a celních unií.
- Výjimky v podobě zacházení s rozvojovými a nejméně rozvinutými státy.
- Výjimky na základě článku VI v podobě antidumpingových a vyrovnávacích cel.
- Výjimky z pravidla nediskriminace dle článku XIV, všeobecné výjimky dle článku XX, bezpečnostní výjimky XXI nebo ochranná opatření dle článku XIX.

Existence výjimek z NT

- Článek III odst. 8 upravující výjimku pro výrobky opatřované veřejnoprávními subjekty pro vládní účely, subvence a veřejné zakázky.
- Článek XVI pojednávající o státních podporách
- Článek XIX o ochranných opatřeních
- Článek XX o obecných výjimkách a článek XXI o bezpečnostních výjimkách

WTO – struktura dohod

- Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace:
- Příloha č. 1 A: Mnohostranné dohody o obchodu se zbožím
- Příloha č. 1 B: Všeobecná dohoda o obchodu službami (GATS)
- Příloha č. 1 C: Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)
- Příloha č. 2: Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů (DSU)
- Příloha č. 3: Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky (TPRM)
- Příloha č. 4: Vícestranné obchodní dohody (více viz. interaktivní osnova)

Členství ve WTO

- 1) Původní členové (upraveno v čl. XI Dohody o zřízení WTO)
- 2) Nově přistoupivší členové (upraveno v čl. XII Dohody o zřízení WTO)

Původní členové

- v článku XI se jedná o původní členy, kdy toto členství je přiznáno těm subjektům, kteří byli již smluvními stranami GATT 1947 za předpokladu, že přistoupili k dokumentům sjednaným v rámci Uruguayského kola,

Nově přistoupivší členové

- článek XII stanoví, že každý stát či samostatné celní území, mající plnou autonomii ve vnějších ekonomických vztazích a v dalších otázkách, bude moci přistoupit k Dohodě o WTO za podmínek, které budou dohodnuty mezi ním a WTO. Rozhodování o přístupu jsou přijímána Konferencí ministrů a ta také schválí dohodu, týkající se podmínek přístupu 2/3 většinou členů WTO.
- Příkladem celních území je např. EU, Macao, Taiwan, Hong-Kong (důvodem takovéto jsou politické důvody)

WTO oslavilo vstup 153. člena

- V červenci 2008 vstoupil do WTO její 153. člen Kapverdské ostrovy, krátce před nimi se členem WTO stala Ukrajina

(na začátku při vzniku GATT 1947 bylo pouze 23 smluvních stran)

Liberalizace MO prostřednictvím mnohostranných kol obchodních jednání v rámci WTO

- Postupná liberalizace MO se děje prostřednictvím mnohostranných kol obchodních jednání dle zásady „*better deal for different needs*“
- Seznam uskutečněných mnohostranných kol:

kolo konané v Ženevě ve Švýcarsku v roce 1947

kolo konané v Annecy ve Francii v roce 1949

kolo konané v Torquay ve Velké Británii v roce 1951

kolo konané v Ženevě ve Švýcarsku v roce 1956

kolo (tzv. Dillonovo kolo) konané v Ženevě v letech 1960-61

kolo (tzv. Kennedyho kolo) konané v Ženevě v letech 1964-67

kolo (tzv. Tokijské kolo) konané v Ženevě v letech 1973-79

kolo (tzv. Uruguayské kolo) konané v Ženevě v letech 1986-1994

kolo (tzv. Millennium round) konající se v Doha v Kataru od listopadu 2001

Better deal for different needs

Stručné ohlédnutí za historií Doha Round

- Důvod vzniku Doha Round -> existence “strašáků ve skříni” pozůstalých z UR (1986-1993)
  - > čl. 20 AG upravuje povinnost dalšího vyjednávání do r. 2000
  - > čl. XXVIII bis GATT 1994 upravuje další vyjednávání

Chronologie událostí

- kolem roku 1998 EU komisař Leo Britton předložil návrh na zahájení tzv. Millenia Round
- pros.1999 Seattle- první pokus o nastartování DR
- říjen 2001 Doha- zahájení kola, DMD-mandát
- září 2003 Cancun- neshoda ohledně:
(Invest.,comp. Policy, GP, trade facilitation)
-> povinnost SO začít jednat před 15.12. 2003
- červenec 2004 –July package (nastínění modalities a vynětí některých bodů agendy)
- prosinec 2005 Hong Kong – stanoven deadline pro ukončení DR v prosinci 2006, schválení AGANAMA Modalities do května 2006 a zbytek do prosince 2006

Chronologie událostí

- červenec 2006 až leden 2007 DG suspendoval negociace
- leden 2007 restartování DR (ministerské setkání ve Švýcarsku), stanovení deadline pro modalities do července 2008 a konec kola do prosince 2008 kvůli volbám v USA
- 21.7.-30.7.2008 horizontální vyjednávání

Oficiální výsledky neúspěšné tzv. „signální konference“ z července 2008

- **Oficiální důvod neúspěchu:**
  - **Nedostatek politické vůle**
  - **Technické otázky**
  - **SSM (Special Safeguard Mechanism požadovaný rozvojovými zeměmi)**

Další vývoj Doha Round

- Všeobecný názor na další vývoj je spíše skeptický
- Předpokládá se, že po část roku 2009 budou jednání opět „zmražena“
- Na podzim roku 2009 bude též jmenován nový (či dosavadní) Generální ředitel a další vývoj bude záviset na něm
- Jako důsledek neúspěšného vývoje a tím i zbrždění další liberalizace MO, bude vznik dalších regionálních integrací či bilaterálních dohod skrývajících se pod pojmem regionální integrace.

www.wto.org

